

Navodilo za pošiljanje tkivnih vzorcev**Navodila za notranje in zunanje uporabnike laboratorijskih storitev**

Vzorke sprejemamo na vhodu Oddelka za patologijo in citologijo SB Novo mesto (sprejemno okno)

Naslov:

Oddelek za patologijo in citologijo
Splošna bolnišnica Novo mesto
Šmihelska cesta 1
8000 Novo mesto

Delovni čas:

ponedeljek – petek: 7.00 – 15.00

Sprejem vzorcev:

ponedeljek – petek: 7.00 – 15.00

Telefonske številke:

Predstojnik: (07) 39 16 660
Laboratorij: (07) 39 16 665
Administracija: (07) 39 16 661

Pripravila:	Tjaša Švajger
Pregledala:	Marjeta Umek
Odobrila:	Vodja oddelka za patologijo in citologijo Tinka Mohar Hajnšek

1. NAMEN

Pravilen transport tkivnih vzorcev.

2. POJMI, DEFINICIJE IN OKRAJŠAVE

SB NM- Splošna bolnišnica Novo mesto

VSEBNIK- posoda v kateri je poslan vzorec

VZOREC- posamezna tkiva in resektati

BIRPIS- Bolnišnični informacijski sistem

LIS- Laboratorijski informacijski sistem Labex

3. POSTOPEK:

Za transport tkivnih vzorcev je potreben vsebnik s tkivnim vzorcem in pripadajoče naročilo oz. ustrezna napotnica.

Vsebnik naj bo primerne velikosti, da ob prevzemu tkivo nemoteno odstranimo iz njega, saj med fiksacijo tkivo otrdi. Vsebnik v katerem je poslan vzorec naj bo napolnjen z ustrezno količino pufirane nevtralne raztopine 10% formalina, kadar je to potrebno. **Med samim transportom mora biti vsebnik označen z nevarnostnim znakom reagenta in dobro zaprt, da se raztopina ne razlije.** Raztopine v vsebniku naj bo 5 do 10 x več, kot je prostornina tkivnega vzorca. V primeru, da je za eno osebo vzetih več tkivnih vzorcev je potrebno na vidno mesto vsebnika označiti številko vzorca. **Na pokrovček vsebnika ne označujemo ničesar.**

Na površino vsebnika morajo biti navedene naslednje oznake:

- osnovni podatki bolnika/nalepka (ime, priimek, letnica rojstva)
- črtna koda naročila preiskave za notranje naročnike

Pri bolnišničnih napotitvah vzorec spremlja histološka napotnica v papirnati obliki s podpisom zdravnika, ki je tkivo poslal. Naročilo naročimo elektronsko v bolnišnični sistem Birpis, ki se zabeleži in prenese v LIS.

Histološka napotnica mora vsebovati naslednje podatke:

- Ime in priimek bolnika, datum rojstva in matično številko pri hospitaliziranih bolnikih in preiskovancih, ki prihajajo na pregled v SB NM ambulantno
- Črtna koda naročila preiskave za hospitalna naročila
- podatke o naročniku preiskave (ime in priimek zdravnika, oddelek)
- napotno diagnozo s pomembnimi kliničnimi podatki
- vrsto in mesto odvzema vzorca
- opis orientacije vzorca ali skica, če je potrebno
- datum in uro odvzema vzorca
- kontaktna telefonska številka, kadar je potrebna
- avtorizacija odgovorne osebe s podpisom in žigom

Zunanje naročnike spremlja histološka napotnica in izvid opravljenega posega.

Tkivne vzorce zunanjih uporabnikov spremlja napotnica v papirni obliki z vsemi zgoraj navedenimi podatki.

Dodatno še:

- Podatke o naročniku, kateremu bomo poslali izvid (ime in priimek zdravnika, oddelek, ustanova)
- dodatno izpis izvida, kadar je to smiselno

Navodilo za odvzem in transport tkiva glede na vrsto vzorca

3.1.1 Fiksirani tkivni vzorci

- **(odščipi, ekscizije, kiretaže, manjši resektati (žolčnika, slepiča, jajcevoda, jajčniki, prostate, dojke, testisi, delno resecirane ledvice))**
se pošiljajo v primerno veliki, **dobro zaprti in pravilno označenem vsebniku**, v raztopini 10% formalina, katerega prostornina mora biti **5 do 10 x večja** od prostornine vzorca.
- **Pri igelnih biopsijah prostate, jeter, ledvice**
se tkivne vzorce pošilja v označenih histosetih v dobro zaprti in pravilno označenem vsebniku v raztopini 10% formalina.

3.1.2 Nefiksirani tkivni vzorci

- **večji resektati (črevesja, maternice, ledvice, vranice, plod)**
morajo biti poslani na naš oddelek takoj po odvzemu. Kadar takojšnji transport ni mogoč, se tkivni vzorci hranijo v hladilniku v dobro zaprtem vsebniku in morajo biti transportirani v čim krajšem času na naš oddelek. Transport se izvede v hladilni torbi z obloženim ledom.
- **Zaledeneli rez**
Se predhodno najavi, tkivne vzorce se transportira na naš oddelek **takoj po odvzemu**.

Vzorci poslani po pošti

Morajo biti kot pošiljka ustrezno označeni (lomljivo), zavarovani pred mehanskimi poškodbami, tesno zaprti in poslani priporočeno.

Vzorci pripeljani po kurirju

Pošiljka poslana v transportni torbi, vzorci so v njej postavljeni navpično, da ni možnosti razlitja, ustrezno označena in zavarovana pred mehanskimi poškodbami.

4. ZAVRNITEV VZORCA

Vzorec zavrnemo, če niso izpolnjeni zgoraj navedeni pogoji za sprejem vzorca:

- na napotnici ali vsebniku ni podatkov bolnika
- podatki na napotnici in vzorcu niso skladni
- če je poslana samo napotnica brez vzorca ali da v transportni posodi ni vzorca
- poslanih je večje ali manjše število vzorcev kot na napotnici
- na transportnih vsebnikih ni označeno št. vzorca
- vsebnike z vzorci, ki so namenjeni v drugo ustanovo
- je naročena preiskava, ki je ne opravljamo

Zavrnitev dokumentiramo z zavrnitvijo v sistemu LIS, kadar je vzorec transportiran iz SB NM. Pri zunanjih naročnikih izpolnimo zavrnitveni obrazec H3 087 in obvestimo naročnika z zavrnitvijo vzorca. Pri odločitvi za zavrnitev vzorca preverimo vse okoliščine in v primeru, da z naročnikom zanesljivo rešimo neskladje, vzorec ne zavrnemo.

Vzorci za nujne preiskave ne zavračamo.

5. NUJNI VZORCI

V primeru ogroženosti pacienta se v naročilo označi **NUJNO** in na vidnem mestu z rdečimi črkami označite napotnico z oznako **NUJNO**.

V primeru oznake **NUJNO** bomo vzorec obravnavali prednostno in podali vsaj preliminarni izvid v najkrajšem možnem času, odvisno od narave in načina obdelave vzorca.

Na napotnici navedite kontaktno telefonsko številko.

Pri zelo nujnih stanjih prihaja v poštev pregled tkiva z zaledenelimi rezi – priporočamo, da se v primeru nejasnosti o smiselnosti pregleda z zaledenelimi rezi posvetujete s patologom.